

Galicia desaparecida

CATEGORÍAS RELACIONADAS

Lendas da Cova da Furada dos Cas

Foi a primeira cova excavada en Galicia con metodoloxía científica alá polo ano 1867, con achados documentados polo historiador, arquivista e arqueólogo, José Villaamil

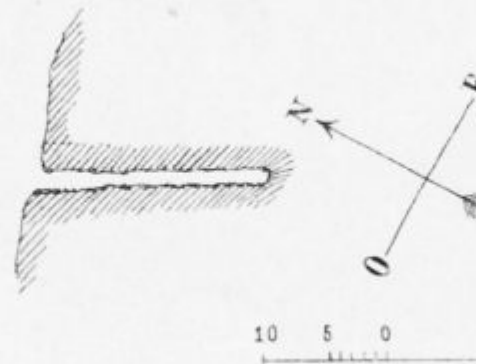
A cova e xacemento arqueolóxico¹ catalogado coa denominación Cova Furada dos Cas² localízase na parroquia de Guillade e próxima aos lindes entre os concellos de Mondoñedo e de Lourenzá.

Atópase no Monte da Trindade, outeiro practicamente desaparecido como consecuencia da extracción masiva de madeira. A pesar de estar catalogado e teoricamente protexido, o castro coñecido como Castro da Trindade.

En *El Arte en España*³, revista mensual de arte e historia, publica J. Villaamil unha carta dirixida ao seu director en xuño de 1870, na que dá entusiasta conta dos seus descubrimentos na que el chama Cova Osuaría. Villaamil, que atopan, fai mención da existencia doutra cavidade no mesmo monte que noutro tempo, segundo tradición, se del actualidade tampouco existe.

Planta y corte longitudinal de la Cueva A FURADA DOS CAS.

- A. Nivel de la cueva antes de hacerse la excavacion.
- B. Punto en que se unia la costra estalagmítica de las paredes.
- C. Punto en que se terminó la excavacion.

Descrición de Villaamil

Máis alá da relación de achados e das especulacións sobre etimoloxías, usos e posible ocupación humana do lugar unha formidable descrición detallada da cavidade. A Furada dos Cas ten a entrada, estreita pero non incómoda, e para acceder ao interior hai que baixar catro metros. O interior semella un calexón case recto descendente e en dirección (de 2 a 6 m.) variables. “Caprichosas estalactitas tapizaban las paredes y parte del techo“, “y se terminaba brusca-

Folklore. Túnel e cidade asolagada

Dise que esta cova se comunica soterraneamente por un túnel co Mosteiro de San Salvador de Vilanova de Lour

O propio Villaamil, logo foi reproducido por L. Monteagudo⁴, fai referencia á “Gran cidade de Reiriz”, que esta Serrapio (Sarrapio ou Serapio) en Mondoñedo, que sería afundida rapidamente por un “mágico”. Moi ousado se Serrapio mais algúns expertos considérano hidrotopónimo, quizais prerromano, en referencia á existencia dun mar Villaamil sobre a súa relación co deus exipcio Serapeion⁵.

Nalgúns documentos relativos a obras que se realizaron en diferentes lugares do concello de Mondoñedo faise referencia á Fonte Nova que houbo no centro de Mondoñedo ou da igrexa parroquial de Lindín⁶) o que nos fai pensar que se trata do antigo topónimo que sería suplantado polo de Monte da Trindade por ter existido naquel monte unha cape

¹ Vigo García, A. «Xacementos do concello de Mondoñedo». BMPLugo, XI, 2003-2004.

² Plan Xeral de Ordenación Municipal de Mondoñedo (PXOM): Catálogo de Bens Culturais, naturais e paisaxísticos.

³ Villa-amil y Castro, J. «Antigüedades prehistóricas de Galicia», en El Arte en España, 1869.

⁴ Monteagudo, L. «Palafitos, problemas y leyendas», en Revista de Dialectología y Tradiciones Populares.

⁵ Villa-amil y Castro, J. *Antigüedades prehistóricas y célticas de Galicia*, Lugo, 1873.

⁶ García Doural, A., *Miscelánea Mindoniense* (blog) “A Furada dos Cas” (14 de xuño de 2009) e “La err